

OKB 4: Werken aan de ontplooiing van ieder kind, vanuit een brede zorg.

Bijbelse inspiratie: Lucas 13, 6-9

Hij vertelde hun deze gelijkenis: 'Iemand had een vijgenboom in zijn wijngaard geplant en ging kijken of de boom vrucht droeg, maar hij vond geen vijgen. Hij zei tegen de wijngaardenier: "Al drie jaar kom ik kijken of die vijgenboom vrucht draagt, maar tevergeefs. Hak hem maar om, want hij dient tot niets en put alleen de grond uit." Maar de wijngaardenier zei: "Heer, laat hem ook dit jaar nog met rust, tot ik de grond eromheen heb omgespit en hem mest heb gegeven, misschien zal hij dan het komende jaar vrucht dragen, en zo niet, dan kunt u hem alsnog omhakken."

Visie op het zorgbeleid

Op onze school willen we tegemoet komen aan de opvoedings- en onderwijsbehoefte van onze leerlingen. Het talentgericht kijken naar leerlingen vormt een uitgangspunt in de manier waarop we kinderen met een extra zorgnood willen benaderen.

Als school aanvaarden we dat een diverse beginsituatie zorgt voor een breed klasspectrum. Dit impliceert dat het leerkrachtenteam gaat nadenken over differentiatie, over organisatie- en werkvormen, over de instructiewijze en hulpmiddelen die nodig zijn om aan die differentiatie tegemoet te komen.

We creëren een krachtige leeromgeving waarin we duurzaam en betekenisvol kunnen komen tot leren.

Elk kind begeleiden in zijn eigenheid en daarbij een onderwijsaanbod voorzien dat afgestemd is op zijn opvoedings- en onderwijsbehoefte, is onze kernopdracht.

Coördinatie en overleg binnen het team, expertise van ouders, samenwerking met CLB en leersteun, samenwerking met revalidatiecentra, faciliteren dit proces en dragen bij om te komen tot een cultuur van gedeelde leerlingenzorg.

We willen onze didactiek afstemmen op de noden van de leerlingen zodat elk kind volgens mogelijkheden en talenten kan ontwikkelen en zich maximaal kan ontplooiën.

We benaderen onze leerlingen met een brede en procesgerichte kijk omdat een goede begeleiding van dit proces vaak de handvaten geeft naar een goede transfer en een geslaagd toekomstperspectief.

Onze school kiest ervoor om leerkansen te creëren waarbij het zelfinitiatief en zelfsturing van leerlingen wordt vergroot. Ook voor onze leerlingen met een specifieke zorgnood. Zo trachten we een antwoord te zijn op de leerhonger van onze leerlingen en worden alle aspecten van de totale persoonlijkheidsontwikkeling maximaal aangesproken.

Zorgbeleid binnen onze scholengemeenschap

Onze scholengemeenschap heeft een leerkracht in dienst die instaat voor de uitbouw van het zorgbeleid binnen de scholengemeenschap.

Dit leernetwerk is gericht op het versterken van de interne expertise binnen de scholen, nascholing van zorgco's, tweemaandelijks zorgoverleg gericht op intervisie. Het is een uitwisselingsmedium waarin diverse leervragen onder leiding van pedagogische begeleiding onder de loep worden genomen, waar ruimte is voor ondersteuning -en coaching van zorgco's binnen de scholen.

Zorgbeleid op onze school

Ons zorgbeleid wordt aangevoerd vanuit een gedragen visie op zorg vanuit de scholengemeenschap.

We hebben dit vertaald en gekaderd binnen de eigen schoolcontext.

Vanuit deze duidelijke en gedragen visie weet elk teamlid wat de accenten en verwachtingen zijn in het kijken naar en handelen met 'zorg' op school.

Binnen het zorgbeleid hebben we ons gebaseerd op 2 referentiekaders namelijk het 'zorgcontinuüm' met de verschillende fases en de '7 pijlers van het handelingsgericht werken'.

Onze school beschikt over een halftijdse zorgcoördinator die 2 dagen op school aanwezig is.

De taak van de zorgcoördinator is via de functiebeschrijving duidelijk omschreven.

De zorgcoördinator werkt nauw samen met de leerkrachten en met directie via overleg.

De uitbouw van het zorgbeleid situeert zich vooral op 3 niveaus:

1. Coördinatie van de zorginitiatieven op schoolniveau.
2. Coaching en ondersteuning op leerkrachtenniveau.
3. Begeleiding van individuele leerlingen, leerlingengroepjes of klasondersteuning.

Ons zorgbeleid doorloopt een aantal fases waarin we samen met alle betrokken partners nl. de ouders, het CLB en de externen de geboden zorg zo efficiënt mogelijk trachten af te stemmen.

Handelingsgericht werken (HGW)

De uitgangspunten

1. onderwijs- en ondersteuningsbehoeften
2. afstemming en wisselwerking
3. de leerkracht doet er toe
4. aandacht voor het positieve
5. constructieve samenwerking
6. doelgericht (samen)werken
7. systematisch en transparant

ZORGCONTINUUM met 4 fases

Brede basiszorg (fase 0)

We bieden onze leerlingen een krachtige leeromgeving aan vanuit onze visie op zorg. Een krachtige leeromgeving kenmerkt zich door de 3 didactische principes:

We stimuleren zoveel mogelijk de ontwikkeling van de leerlingen en volgen hen systematisch op. We zorgen tevens voor een positief en veilig klasklimaat waarin ze zich goed voelen en waar er openheid en empathie heerst. We leggen de nadruk op 'betekenisvol leren' door rekening te houden met de beginsituatie van de leerlingen en door betekenisvolle taken aan te bieden die liggen in de lijn van hun toekomstperspectief. Bovendien is er een rijke ondersteuning door interactie waarbij uitgebreide spreek- en interactiekansen worden geboden en waarbij er gepaste werk- en groeperingsvormen toegepast worden.

Via een inbouw van coöperatieve werkvormen wordt de samenwerking gestimuleerd en leren leerlingen rekening houden met de talenten van andere leerlingen.

Hoe werken we aan een krachtige leeromgeving ?

- We sluiten aan bij datgene wat de leerlingen reeds beheersen door **aan te sluiten bij hun leefwereld** en door hen vooraf te vertellen waarover de activiteit zal gaan en welk leerpotentieel mogelijk kan bereikt worden.
- We kiezen voor **leerrijke leerstof** die vanuit een rijke context of binnen contextsituaties die vanuit ons leerplankader **ZILL** verder invulling krijgen.
- We kiezen voor dialogisch leren en onderwijzen waarbij er regelmatig **leergesprekken** zijn met de leerlingen en waarbij **meegedacht wordt met de leerling** en niet alles wordt voorgezegd.
- We stellen strategische vragen die leerlingen doen **nadenken over hun manier van handelen**.
- We stellen hen voor problemen door leerlingen uit te dagen om zelf **naar een oplossing te zoeken** en te **differentiëren in werkvormen** en materialen.
- We confronteren de leerlingen met meerdere **oplossingsstrategieën, waarvan zij eigenaarschap kunnen** maken en trekken de denkstrategie ook open naar mekaar door deze te leren verwoorden en de **denkweg aan elkaar** te leren expliciteren.
- We geven diagnostisch onderwijs door **fouten te analyseren** en op een gepaste manier te **remediëren. We leren feedback geven en feedback krijgen**.
- We laten de leerlingen nadenken, **reflecteren** over hun leerproces.
- We laten hen strategische kennis en **vaardigheden verwoorden** en tonen.
- We wijzen op transfer door het **geleerde toe te passen in andere situaties**.

Zo stimuleren we zoveel mogelijk de ontwikkeling van alle kinderen en worden ze systematisch opgevolgd.

Door handelingsgericht te werken, zorgen we ook voor een sterke brede basiszorg en streven we naar kwaliteitsvol onderwijs en een doeltreffende leerlingenbegeleiding.

7 Pijlers van Handelingsgericht werken of HGW staan centraal:

- Onderwijsbehoeften van de leerling staat centraal. Wat heeft de leerling nodig om de doelen te bereiken? En hoe kunnen we dit realiseren?
- Afstemming en wisselwerking tussen de leerlingen, leerkrachten, ouders en school. Men vraagt zich af wat werkt en wat niet?
- De leerkracht doet ertoe. De leerkracht speelt een belangrijke rol bij de positieve ontwikkeling van het kind. We gaan tevens positief om met de verschillen tussen de leerlingen.
- Aandacht hebben voor de positieve aspecten van de leerlingen, de school, de leerkrachten en de ouders en deze ook benutten. We vragen ons af wat goed gaat.

- Constructieve samenwerking met de leerlingen, school, leerkrachten en ouders waarbij elk participeert vanuit zijn deskundigheid.
- Duidelijke doelen formuleren en gericht te werk gaan en bekijken wat nodig is om die doelen te bereiken.
- Alles moet transparant, systematisch en in stappen zijn. Acties moeten voor iedereen duidelijk zijn.

Het cyclische binnen het HGW laat ons toe om onze leerlingen en onze klaspraktijk op systematische wijze te observeren, vooropgestelde doelen te evalueren en leerinhouden af te stemmen in functie van wat het kind nodig heeft om succesvol in de toekomst te kunnen staan. Het samen nadenken over de klaspraktijk en differentiatievormen verruimt onze blik en faciliteert naar eigenaarschap en gedragenheid.

Zo zijn we in staat om bij te sturen vanuit een inter-en multidisciplinair verhaal.

Verhoogde zorg (fase 1)

Hier worden extra maatregelen genomen die ervoor zorgen dat de leerling toch het gemeenschappelijk curriculum kan blijven volgen. (remediëren, differentiëren, dispenseren en compenseren) Het gaat hier over bijzondere zorg voor de leerlingen met specifieke zorgbehoeften. Wij trachten in te zetten op versterking van de klaspraktijk om individuele noden op te vangen. De leerling mag zeker nooit de aansluiting met de klasgroep verliezen. Daarom gebeurt de zorg grotendeels in de klas of in een kleine groep. Er wordt een groepsplan opgemaakt voor die leerlingen die frequent bij de zorgjuf gaan. Ook hebben we oog voor sterkere leerlingen door hen uitdagende taken aan te bieden of hen soms in te schakelen als buddy.

Uitbreiding van de zorg (fase 2)

Wanneer de verhoogde zorg niet meer volstaat en al de inspanningen voor onvoldoende resultaat zorgen, is verder ondersteuning zeker nodig. Het CLB krijgt hier een nog meer

betrokken rol binnen het handelingsplan . Het CLB onderzoekt wat de ouders, de leerkrachten, de school nog meer kan doen. Onze onthaler brengt dit op het lokaal wekelijks overleg en duidt een trajecter aan specifiek voor het probleem. Een juiste en correcte diagnose is van groot belang. Externe expertise wordt aangewend :samen staan we sterker! We hebben 5 keer per jaar een MDO waarbij CLB, reva, logo, kiné, ergo,psychologen betrokken worden om de klaspraktijk verder te versterken. Vooraf gegaan aan het MDO is er een pré-MDO waar het de bedoeling is om leerlingen te filteren die dan op het MDO verder besproken worden. Hierbij wordt ook de ouderbetrokkenheid niet over het hoofd gezien. We proberen zoveel mogelijk de ouders te betrekken bij het begeleidingsproces van hun kind door hen ook uit te nodigen op het MDO. Ouders zijn de expert van hun kind. Ouderbetrokkenheid verhogen en samen zoeken naar geschikte en haalbare hulpmiddelen en oplossingen faciliteert naar de zorgbehoefte van het kind en brengt de partners korter bij elkaar in het begeleidingsproces. Indien ouders niet aanwezig kunnen zijn, worden zij op de hoogte gebracht via mail, telefonisch contact of het oudercontact. Dit alles wordt bijgehouden in het zorgdossier in I-omniwize. Al deze afspraken worden dan in een individueel handelingsplan samengevat waarin redelijke aanpassingen en acties vermeld worden.

Overstap naar een school op maat (fase 3)

Alleen wanneer de ondersteuning en alle hulp op school niet meer volstaat, wanneer de zorgvraag de draagkracht van de school overstijgt, wanneer het welbevinden van het kind in het gedrang komt is een overstap naar een school op maat zinvol. Het CLB zorgt samen met de school voor een gepaste ouderbegeleiding en bij de schoolkeuze.

De zorgcoördinator gaat vaak mee met de ouders om de school te bezoeken. Op die manier is de stap kleiner om de overgang te maken naar een nieuwe school. Want we mogen niet uit het oog verliezen dat dit voor het kind en de ouders een grote en ingrijpende stap is. We willen onze ouders ook de tijd geven om hierin te groeien. Het welbevinden van het kind is van groot belang.

Alvorens we tot deze stap overgaan, heeft het kind een individueel aangepast curriculum of IAC doorlopen of een traject op maat van het kind met zijn specifieke zorgbehoeften.

Aanwezigheid van de leerlingen wordt in het kader van kleuterparticipatie de zorgcoördinator het aanspreekpunt en de contactpersoon voor externe organisaties zoals Kind en Gezin, CLB, ... De afwezigheden van de kleuters worden bijgehouden en indien nodig worden er acties ondernomen bij veelvuldige afwezigheid van een kleuter en vooral in de derde kleuterklas. Dit wordt dan ook gemeld aan het CLB.

Naast de coördinatie van het zorgbeleid is het ondersteunen en verrijken van de klaspraktijk van belang in de rol die de zorgco neemt. Dit kan zowel in het kader van preventieve maatregelen als remediërende maatregelen. Ook stimuleren we soepele klasorganisaties met het min of meer doorbreken van de uniforme jaarklassen door integratie en co-teaching. Ook stimuleren we het hospiteren bij elkaar. Eens over het muurtje kijken is van cruciaal belang.

We bekijken de zorguren steeds in functie van de grootste zorgbehoefte van de leerlingen in de klas. Via overleg worden deze geclusterd op een MDO ,waarna een verdeling die wordt herbekeken in functie van nieuwe zorgnoden.

Binnen ons zorgbeleid willen we **ook aandacht schenken aan de begeleiding van een leerling of een leerlingengroep:**

- Opstellen en uitvoeren van de handelingsplannen en dit doelgericht (HGW) i.s.m. leerkrachten, CLB, externen en ouders
- Individuele begeleiding of in groep met ook aandacht voor ontwikkelings- en leerstoornissen
- Leerstof inhalen door langdurig ziek zijn
- Trainen van de basisvaardigheden
- Aandacht voor de taalontwikkeling
- Zelfstudie via een aangepast leertraject gedurende de afwezigheid

Leerlingbegeleiding gebeurt vaak vanuit een specifieke deskundigheid. Wanneer het probleem de draagkracht van de leerkracht of klasgroep overschrijdt, kan de zorgleerkracht buiten de klascontext enkele gerichte interventies uitvoeren. Hierbij kunnen ook externe hulpverleners of het CLB een rol spelen of wordt er soms beroep gedaan op de pedagogische begeleidingsdienst. De eerstelijnszorg blijft echter de klastitularis aangevuld met de expertise van de zorgleerkracht, CLB en externen. De klasleerkracht speelt een zeer belangrijke rol binnen onze zorgwerking. Zij is de eerste hulp en signaleert als eerste de signalen en problemen van de leerlingen. De zorgco kan ondersteunen in de klas door de leerkracht te coachen, door een zorgoverleg te plannen, door het CLB of externen te contacteren, ...

We trachten daarbij via een vast ordeningskader de zorgvraag van het kind klaar te krijgen. Gedeelde zorg is hier van groot belang!

Professionalisering

Aangezien de klasleerkracht een centrale plaats inneemt binnen het zorgbeleid, blijft een investering in de deskundigheidsbevordering heel belangrijk. Een belangrijk deel van de vorming zal plaatsvinden binnen de schoolcontext waarbij leerkrachten de klaspraktijk versterken door te hospiteren bij elkaar. 'Gedeelde good practices' kunnen de eigen klasblik verbreden en de klaspraktijk of leerkrachtenstijl verdiepen of aanvullen. Samen reflecteren over, samen op zoek gaan naar hulpmiddelen zorgt voor een sterke klaspraktijk. De zorgcoördinator zal haar expertise verder uitbouwen via nascholingen en zorgoverleg binnen en buiten de school/scholengemeenschap.

Het is van groot belang dat we dit allen samen dragen en in het bijzonder het welbevinden en betrokkenheid van de leerlingen in het oog houden.

Een leerling die graag naar school komt, die zich goed voelt op de school heeft de beste context om tot leren te komen.